

Jaargang 10 nummer 2 februari 2018 Nieuwsbrief voor leden en vrienden van IVN en KNNV afdeling Apeldoorn
Redactieadres: nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl Bijdragen volgende nieuwsbrief graag vóór **24 februari** opsturen

Natuurmoment

Stenen bakens

Steenmannetjes hebben een belangrijke functie in de bergen. Het zijn gestapelde stenen die als een bakens het pad langer zichtbaar houden als er sneeuw valt. Zo bieden die torentjes hulp aan de wandelaar om het pad te blijven volgen. In natuurpark Berg & Bos vormt zich op een bepaalde plek een stapeling van kleine steentjes. Het bouwsel wordt steeds hoger en breder. De beheerders hebben geen idee wie hieraan werken. Het bouwsel is niet helemaal conform de steenmannetjes in de bergen maar toch handig als er veel sneeuw valt.

(Yvonne Zwikker)

Uit de afdeling

Nieuwe leden/vrienden van IVN of KNNV-Apeldoorn

Nieuwe leden IVN: W.J. Bosschert, Jan Broeder, Stella Huiskamp, Jacqueline Kunst, Marijke Mol, Wouter Eijkelenboom, Gerda van der Gouw, Abdel hakim Benabbas, Joop Gerretse.

Nieuwe leden KNNV: Albert Kok, Elly Ligthart, Kees van der Kamp

Hartelijk welkom en tot ziens bij één van de vele activiteiten.

Van de IVN Voorzitter

Wat doe je wanneer er onderwerpen zijn die niet zoveel haast hebben maar wel belangrijk zijn? Daar ruim je extra tijd in. Dat hebben we als bestuur ook gedaan op een zaterdag in januari. Drie onderwerpen zijn besproken: De statutenwijziging van IVN-landelijk en de daarvan afgeleide statutenwijziging van onze afdeling. Deze zijn artikel voor artikel doorgewerkt, van vragen en opmerkingen voorzien en inmiddels besproken met Siebren Kuperus, die ons als jurist hierbij helpt. Op de ALV in mei komen we hierop terug bij jullie.

Ook is gesproken over de ontwikkeling van het ledenbestand in relatie tot alle ideeën en plannen. Hoe meer mensen actief, hoe meer we kunnen doen. We gaan een aantal activiteiten in gang zetten om nieuwe leden te introduceren bij de werkgroepen, een leden voor leden actie opzetten en het nog aantrekkelijker maken om actief te blijven.

Het derde onderwerp ging over trends in de recreatieve sector en hoe daar wel/niet bij aan te haken. Hier liggen voor ons een kans om meer mensen te bereiken. Ook hebben we heldere uitgangspunten opgesteld waaronder we met ondernemers willen samenwerken. Meer weten over een van deze onderwerpen? Schroom niet om met een van ons contact op te nemen.

(Ronald Duin, voorzitter IVN Apeldoorn.)

Verbouwing De Vijfster vertraagd

De verbouwing van De Vijfster aan de Texandriiaan start binnenkort. Dat betekent dat het gebouw waarschijnlijk pas in de laatste week van de zomervakantie wordt opgeleverd. IVN blijft dus nog even in de tijdelijke locatie.

IVN Apeldoorn 70 jaar jubileum

In het jubileumjaar willen we een aantal activiteiten extra in het zonnetje zetten.

Zowel voor leden/vrienden, voor collega natuurorganisaties en voor algemeen publiek. De activiteiten zijn herkenbaar aan het speciale IVN jubileumlogo.

Heb je (al geplande) activiteiten of ideeën, geef ze dan door via ivnextra@ivn-apeldoorn.nl

>> [Lees meer over het jubileum](#)

IVN 70 jaar jong: we gaan op pad

Vanwege dit Apeldoornse jubileumjaar nodigen Cathrien Oskamp, Willy Lammers en Yvonne Zwikker gidsen van bepaalde opleidingsjaren uit voor een gezamenlijke wandeling per cursuslichting: lekker weer eens samen grasduinen. Wij prikken de datum en het gebied en tijdens de wandeling bepalen we gezamenlijk waar we naar willen kijken en wat we willen horen over de natuur of van elkaar. Er staan nu 4 wandelingen op het programma.

Je ontvangt in een van de komende maanden bijtijds bericht per mail wanneer jouw lichting op pad gaat.

Activiteitenagenda IVN/KNNV

De activiteiten van IVN en KNNV staan open voor alle leden. Deelname aan werkgroepbijeenkomsten alleen na aanmelding/afstemming met de werkgroepcoördinator, vanwege het programma of het maximum aantal deelnemers. Bekijk alle (publieks)activiteiten van [IVN Apeldoorn](#) en van [KNNV Apeldoorn](#).

- 3/2 IVN [Landschapsonderhoud](#)
- 5/2 KNNV [Werkgroep Sprengen en Beken Werkgroepavond](#)
- 6/2 KNNV [Vogelwerkgroep Werkgroepavond – try out Moerasvogelcursus](#)
- 10/2 KNNV [Vogelwerkgroep Excursie Arnhem](#)
- 10/2 KNNV [Plantenwerkgroep Mossenexcursie Loenense Ereveld](#)
- 13/2 KNNV [Plantenwerkgroep Werkgroepavond mossendeterminatie](#)
- 17/2: IVN [Landschapsonderhoud](#)
- 18/2 IVN [Winterwandeling Het Kroondomein \(voor IVN leden/vrienden\)](#)
- 19/2 KNNV [Werkgroep Sprengen & Beken Wandelexcursie Schalterberg infiltratiegebied](#)

- 20/2 KNNV [Insectenwerkgroep Werkgroepavond](#)
- 24/2 KNNV [Vogelwerkgroep wandeling Hoog Buurlo](#)
- 25/2 IVN [Excursie Caitwickerzand](#)
- 26/2 KNNV [Paddenstoelenwerkgroep Excursie Bruggelen](#)
- 27/2 KNNV [Paddenstoelenwerkgroep Studieavond](#)
- 28/2 [Start cursus tuinvogels](#)
- 3/4 IVN [Landschapsonderhoud](#)
- 19/3 IVN [Lezing over bevers \(Geef je nu al op\)](#)

Bekijk voor de IVN activiteiten de [activiteitenfolder 2018](#) (1^e helft)

Cursusaanbod 2018

Voor de eerste helft van 2018 staan weer een aantal interessante, korte cursussen gepland. Bij de meeste cursussen zijn nog enkele plaatsen vrij. Geef je dus snel op. >> [Kijk hier voor een cursusoverzicht](#)

Beekprikken tellen

De eerste paaiende beekprikken zijn alweer waargenomen. De KNNV werkgroep Sprengen en Beken start daarom weer met de monitoring van die paai. Een aantal actieve leden gaat de komende maanden op een zevental locaties in en rond Apeldoorn tweemaal per week een en ander registreren.

18/2 IVN Winterwandeling: Het Kroondomein Natuurlijk Erfgoed Er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar.

Zondag 18 februari kunnen IVN leden mee met een wandeling van ongeveer 10 km door het Kroondomein die om 13 uur begint. Deze wandeling komt langs een aantal hoogtenpunten in het ook 's winters schitterende landschap zoals: de kogelvangers, het ven, de Kathedraal van Marinus Boezem, de nostalgische voederhutten, het Peter Gerritsboompje en een uitzichtpunt met een bijzondere gedenksteen. Er zijn geen kosten aan verbonden en wij zijn voor het donker het bos uit.

Na opgave via het mailadres aanmelden-ledenactiviteit@ivn-apeldoorn.nl verneem je de startplek. Namens de werkgroep Publieksexcursies Kees Verdonk en Yvonne Zwikker. >> [Lees meer](#)

19/3: Lezing over bevers door Willy de Koning

Op maandag 5 maart staan de Nederlandse bevers centraal in de IVN-Jubileumlezing door Willy de Koning.

De lezing over deze succesvol geherintroduceerde waterliefhebbers en knaagspecialisten wordt gehouden in Dok Zuid en begint om 19.30 uur. Uitgebreidere informatie en aanmelding wordt binnenkort op de website geplaatst. >> [Lees meer](#)

IVN Zomerweek 2018

Stichting IVN Zomerweek organiseert van 3 t/m 10 augustus 2018 de 35e IVN Zomerweek. Een vakantie waarin natuurbeleving, landschap en cultuurhistorie centraal staan. Dit jaar is de locatie Rijk van Nijmegen - Land van Heerlijkheden: het prachtige landschap van de stuwwal van Nijmegen en de rivier de Maas. Ontdek zelf waarom deze streek het Land van de Heerlijkheden wordt genoemd. Ook niet-IVN leden zijn van harte welkom. >> [Lees meer op www.ivn.nl/zomerweek](http://www.ivn.nl/zomerweek)

Wie doet er mee??

7/4: Opsteker werkvormen door Ton Lommers

Ton Lommers is al vele jaren een voorstander van "activerende natuurverkenning", waarbij een gids mensen uitdaagt om zelf aan de slag te gaan en van alles te ontdekken. Hij heeft daar o.a. 8 boekjes over geschreven met ideeën.

Op zaterdag 7 april van 10 tot 16 uur in het Woldhuis geeft Ton een training aan actieve natuurgidsen van IVN Apeldoorn. Dat gebeurt via een buitenexcursie (met verschillende manieren van aanpak) en binnen napraten en analyseren: aandachtspunten voor activerende natuurverkenning. Daarna gaan we buiten activerende opdrachten voorbereiden waarna deze opdrachten met de hele groep worden uitgevoerd.

[Opgave via het aanmeldingsformulier.](#)

Vanwege een beperkt maximum aantal deelnemers is deze opsteker alleen voor actieve IVN'ers van onze afdeling. Bij overschrijding van het maximum van 20 deelnemers moeten we helaas streng selecteren. Voor schoolgidsen wordt nog een aparte training geregeld.

Nacht van de Nacht: 27 oktober

De Nacht van de Nacht is een jaarlijks evenement georganiseerd door de Natuur- en Milieufederaties. Tijdens de Nacht van de Nacht worden er door het hele land honderden evenementen georganiseerd in het donker en doven honderden bedrijven en gemeenten lichten van gebouwen en reclameverlichting. Dit jaar wil IVN Apeldoorn ook meedoen, bijvoorbeeld via een (nacht)excursie of speciaal project. Wie meldt zich aan voor dit project??

Opgave via ivnexta@ivn-apeldoorn.nl

Ander nieuws en activiteiten

Landschapsonderhoud (VENEL) op de Braamberg

De werkochtend van 18 januari bij de Braamberg ging helaas niet door in verband met de puinhoop in de bossen na de storm. Merkwaaardig toeval: precies 11 jaar geleden hadden we dezelfde situatie. Op donderdag 18 januari een zware storm, terwijl op zaterdag 20 januari een werkochtend gepland was bij de Braamberg. Staatsbosbeheer heeft toen – net als nu - alle activiteiten voor dat weekend afgelast in verband met de stormschade, dus ook onze werkochtend.

Op 3 februari gaan we wilgen knotten en op 17 februari wagen we een nieuwe poging om bij de Braamberg aan de slag te gaan.

Film WILD: een waardevolle natuurbeleving

Zondagmiddag 28 januari vond voor een totaal gevulde theaterzaal in Gigant een voorpremière van de film Wild plaats in samenwerking met de 70-jarige IVN afdeling Apeldoorn. De film van Luc Enting liet de Veluwe, het werkgebied van de IVN afdeling, op een indrukwekkende, ontroerende en soms ook komische manier zien. Gert Jan Blankena, voormalig stadsecoloog en auteur van 'Veluwe buitengewoon' las voor uit eigen werk over hoe het 's nachts in het natuurgebied is. Er was tijd om terug te blikken op de natuurwachten die 70 jaar geleden het openbaar groen beschermden tegen baldadigheid en vandalisme en liefde voor planten en dieren probeerden aan te kweken. De tijden zijn veranderd. Maar de aandacht voor natuur en milieu is eerder veel sterker geworden. De film levert daaraan een waardevolle bijdrage. Het publiek klapte na afloop en bleef geruime tijd zitten.

[>> Bekijk foto's en de trailer](#)

8/2: Lezing over spinnen door Peter van Helsing bij IVN Deventer

Van 20.00 - 22.00 uur in restaurant en zalencentrum de Lindeboom, Lindeboomsweeg 1a, Schalkhaar.

Entomoloog Peter van Helsing gaat in op de ontwikkelingen in de insectenwereld zoals dat in 2017 in het nieuws kwam. Onderzoekers uit Krefeld publiceerden toen een terugval van 75% in de biomassa van insecten over een periode van 27 jaar. Deze situatie heeft ook zijn invloed op de spinnenpopulatie.

[>> Meer informatie](#)

16/2: Slechtvalken in Nederland

Slechtvalken zijn de 'Max Verstappens' in de vogelwereld: supersnel.

Jan van Dijk beantwoordt in deze lezing van Vogelwerkgroep Oost-Veluwe tal van vragen. Ook gaan we terug in de tijd. Hoe zat dat in de vorige eeuw met de slechtvalken in Nederland? Ze waren verdwenen als broedvogel, maar wanneer kwamen ze terug? Hoe is het de vogels daarna vergaan en wat is de huidige stand van zaken.

20.00 uur in Het Bolwerk (Ravelijn 55, ingang spoorzijde/parkeerplaats).

[>> Meer informatie](#)

Uittip: Open tuinen stinzeplanten Wildenborch 2018

Op zondag 25/2 en/of zondag 4/3 van 11.00 tot 16.00 uur gaan de tuinen van buitenplaats de Wildenborch in Vorden open. Via een aangegeven route kom je langs de sneeuwkllokjes en winterakonieten.

De toegang tot de tuinen bedraagt €3 per persoon, kinderen tot 12 jaar gratis.

Honden kunnen niet worden toegelaten, ook niet aangelijnd!

Eventuele wijzigingen als gevolg van de weersomstandigheden zullen tijdig via de site worden gecommuniceerd.

[>> Meer info: www.wildenborch.nl](http://www.wildenborch.nl)

Basiscursus moestuinieren 2018

Ook in 2018 gaat IVN – waarschijnlijk - weer samen met AH aan de slag met 'moestuintjes'. Maar er zijn ook diverse moestuinactiviteiten. [Zoek maar eens op ivn.nl op de term moestuinieren](#)

In Apeldoorn gaat Groei&Bloei Apeldoorn ook in 2018 een basiscursus moestuinieren organiseren. De cursus wordt gehouden op het terrein van de EAV, de Eerste Apeldoornse Volkstuinvereniging aan de Landdrostlaan in samenwerking met de VTV-AZ, de Volkstuin Vereniging Apeldoorn Zuid.

>> [Meer informatie](#)

Groene glimlach: Winterse vlinderpassie

'Je raadt nooit wat ik morgenochtend ga doen', zeg ik tegen een vriendin. Ze haalt haar schouders op. 'Sleedoornpage-eitjes tellen' zeg ik enthousiast. Succes verzekerd bij zo'n aankondiging in de winter. Na jaren pak ik de draad weer op. Nu de vlinderwerkgroep van onze IVN afdeling is opgeheven, mag ik met de insectenwerkgroep van de KNNV mee als gaststeller. Zij zetten het vlinderwerk van IVN Apeldoorn voort. (Yvonne Zwikker)

>> [Lees verder en meer Groene Glimlachen](#)

Natuurnieuws

Tuinvogeltelling

Jaarlijks tellen tienduizenden mensen de vogels in hun tuin, allemaal tegelijk in één weekend, al 15 jaar lang. De Nationale Tuinvogeltelling van Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek is in die 15 jaar tijd uitgegroeid tot het grootste Citizen Science-onderzoek van Nederland. Op 27 en 28 januari is er weer geteld. De top drie: De huismus, de koolmees en de pimpelmees.

>>[Bekijk de resultaten](#)

Kraanvogels bij de IJssel

Kraanvogels trokken pas begin januari richting overwinteringsgebieden in Zuid-Europa, terwijl ze dit gewoonlijk al begin november doen. Leden van de vogelwerkgroep Oost Veluwe zijn gaan kijken, maar hebben ze niet gezien. Ook op [waarneming.nl](#) geen resultaten.

Gerard Koops zag ze wel en stuurde bijgaande foto.

Vleermuizenkelder in Park Berg en Bos gerenoveerd

De pompkelder in Park Berg en Bos dateert van rond 1932 en is gebruikt om grondwater op te pompen voor de grote vijver en de fontein. De kelder wordt al lang niet meer voor dit doel gebruikt, maar is een ideale plaats voor vleermuizen. De Stichting Behoud Dieren wereld Veluwe (SBDV) heeft nu de ingang gerenoveerd en informatieborden geplaatst. Begin 2017 is een vleermuizeninventarisatie uitgevoerd: franjestaartvleermuizen, watervleermuizen, grootoorvleermuizen en 2 niet geïdentificeerde exemplaren.

>> [www.sbdv.nl](#) (Bron: SBDV)

Te vroege vlinders

Jaarlijks worden in januari actieve dagvlinders gezien: dit zijn vooral verstoorde vlinderoverwinteraars. Maar ieder jaar verschijnen ook vlinders die normaal gesproken pas in maart of april vliegen en als rups of pop overwinteren; ook dit jaar zijn deze al gespot. Deze vlinders hebben geen mogelijkheid zich voort te planten en zullen, ruim voordat hun soortgenoten tevoorschijn komen, dood gaan. (Bron *Vlinderstichting*, foto: *Arend van Werven*)

>> [Lees meer](#)

Colofon, Contactadressen en afdelingsbladen

ivn natuur
educatie
Apeldoorn

Contactpersonen: [IVN contacten](#)

Afdelingsbladen: [IVN Apeldoorn: Groenvoer](#)

[KNNV contacten](#)

[KNNV-Apeldoorn: De vier Jaargetijden](#)
(KNNV Epe/Heerde): [Natuurklanken](#)

IVN webwinkel: Met de kortingscode IVN-LID-1202 krijg je 10% korting in de [IVN webwinkel](#)

Natuurboeken: In [De vier jaargetijden](#) vind je zowel nieuwe als 'oude boeken service'.

Redactie: Hans Hogenbirk (nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl)

De nieuwsbrief niet meer ontvangen?

Mail naar: IVN Apeldoorn: ledenadministratie@ivn-apeldoorn.nl of

KNNV Apeldoorn: ledenadministratie@apeldoorn.knnv.nl

KNNV
vereniging
voor veldbiologie